

اسما سے امراض پوست انگریزی بجائے انگریزی سے	اسما سے امراض انگریزی بجائے فارسی سے	اسما سے امراض پوست عربی و فارسی سے
<i>Lichen simplex</i>	آن سے کن سیمپلس	بثور صغار خالص سہل کہ بر زود دستمال لاسے کن سیمپلس و سینہ پیدا میشود۔
<i>Lichen Pilaris</i>	آن سے کن پائی لیس	بثور صغار کہ صلیخ مو سے جلد باشد
<i>Lichen Levidus</i>	آن سے کن لیدی دس	بثور صغار مثل سببای
<i>Lichen circumscriptus</i>	آن سے کن سیر کم اشکر تیش	بثور صغار کہ در استداره عمیق پیر سے باشد مثل نقشہ
<i>Lichen urticatus</i>	آن سے کن آرتیکی تیش	بثور کہ بر صورت بثور نرسے باشد
<i>Lichen Trophicus, Prickly and heat</i>	آن سے کن تروفیکی کس و پریکن لی انیش	بثور صغار کہ در بلاد حارہ و فصل پر شکال میشوند و آنا ہندی آنخوری گویند۔
<i>Lichen agricus</i>	آن سے کن ایگری آس	بثور صغار کہ با درم حار و سرخی جلد ہوند
قسم دوم بثور خرد کہ در جلد ہر رنگ جلد میشوند و با سوزش بسیار باشد و آنا پیرورای گو نامند و شانہ در عربی نعلہ ہین بودہ باشد		
در بیان امراض جنس ششم جلد کہ آن قشر و قلمست کہ بر جلد پیدا شود و آنا اسکووسی نامند		
<i>Psoriasis</i>	سوزائی ایریز	عدم جلد کہ بر صورت آنا سفید رنگہ پیدا شود
<i>Pityriasis</i>	پتیراسے ایریز	تواؤ و قلمست ہین کہ بر صورت سبوسہ بر جلد پیدا میشود و زیر آن سرخی جلد ویدہ میشود
<i>Pityriasis versicolor</i>	پتیراسے ایریز و زیکلر	بق و متبدل لون
<i>Seborrhis</i>	سبوسہ ایریز	بر جلد بدن مثل لہی پیدا شود
در بیان امراض جنس ہفتم جلد کہ صلابت و سختی کو چک سست کہ در اصل جلد نہاں		
<i>Lupus</i>	لوپس	ملاک جلد کہ با خشونت باشد
<i>Moluscum simplex</i>	مولس کم سیمپلس	معدہ لیس کہ مثل مہرہ بر جلد بود و در آن خاندہ دار مید باشد
در بیان افراد جنس ہفتم از امراض جلد یہ کہ متبدل شدن رنگ اصلی جلد است در جاستہ خاص مثل رانغ و آنا ماکایوسے گویند		

اسامی امراض مبتلایان انگلیسی	اسامی امراض مبتلایان فارسی	اسامی امراض مبتلایان عربی
<p>Liver Spot Lanugo Leadeness Melanoderma Black Mark Nevus Purpura</p>	<p>نشانی و دانه که از گرمی آفتاب یا پشه آفت آید دانه خجسته که بر صورت نصف دانه کرت باشد برق سفید شدن جلد برص اسود و سیاه شدن تک جلد و سیاه ملاک و درنا خیلان و آثار سیاه کوچک جلد که خطی یا دانه نشانی آثار صغار جلد که از عفونی یا مائل سبب باشد</p>	<p>نشانی و دانه که از گرمی آفتاب یا پشه آفت آید دانه خجسته که بر صورت نصف دانه کرت باشد برق سفید شدن جلد برص اسود و سیاه شدن تک جلد و سیاه ملاک و درنا خیلان و آثار سیاه کوچک جلد که خطی یا دانه نشانی آثار صغار جلد که از عفونی یا مائل سبب باشد</p>
<p>Acarus</p>	<p>در بیان افراد جنس نیم از امراض جلدیه که سبب حیوان یا تخم نباشد میشوند و از آزار آسانی گویند یعنی مفت خور</p>	
<p>Acarus Acarus Scabiei Dm. Gallucularum Pediculi</p>	<p>آفتاد و پیدا شدن حیوان در جسم انسان حیوانیکه در جرب رطب پریشید و در جرب خشک حیوانیکه در غده شحمی جلد انسان باشد حیوان خرد که در بدن انسان از پای نوره رود و آن قمل بود که انواع اند</p>	<p>آفتاد و پیدا شدن حیوان در جسم انسان حیوانیکه در جرب رطب پریشید و در جرب خشک حیوانیکه در غده شحمی جلد انسان باشد حیوان خرد که در بدن انسان از پای نوره رود و آن قمل بود که انواع اند</p>
<p>Pediculi corporis P. Vestimentorum P. Capitis Pubis</p>	<p>این دانه قمل بدن است این دانه قمل لباس است این دانه قمل سر است این دانه قمل تنه است</p>	<p>اذیت که از قمل بدن پیدا شود اذیت که از قمل لباس پیدا شود اذیت که از قمل سر پیدا شود اذیت که از قمل تنه پیدا شود</p>
<p>Porrigo Favosa Acrotiagra Yisium Tansarano S. Circinata S. C. S. Conisolaris</p>	<p>فیتوس و بوزرای گوفا و درنا منگرا و میناسای کوز سینه یا کت اول و پشای زده و باک سینه یا کت اول و پشای زده و باک سینه یا کت اول و پشای زده و باک</p>	<p>سفته و مشتاز و خلیه و خشک ریش مسدود شکل قشور و خشک ریش با که اکثر محل رخ پیدا میشود بالمخزه و حالت مشابه ترشیدن موی قوبا و داد درم جلد راس که بصورت خانه آگین بود پتی امین</p>
<p>Syphiliticus</p>	<p>در بیان افراد جنس نیم امراض جلدیه که از مرض جسمی پیدا میشوند و از آزار و زگیست زیاده شدن حس جلد</p>	

اسما سے امراض لغت انگریزی سے بخط انگریزی سے	اسما سے امراض لغت انگریزی بخط فارسی سے	اسما سے امراض لغت عربی و فارسی سے
<i>Acromiophthalmia</i> <i>Pruritis</i>	آن بینی بزرگ پرمورٹیشن	بالی حس شدن بنامہ حک و خارش جلد
	در بیان افراد جنس مذکر و ہم ایجنہ جلد تیرہ تا بیست و دو در مقدار جلد عارض میشود و از راهائی پر رزوفی گویشند	
<i>Warts</i> <i>Corns</i> <i>Soft corns</i> <i>Meloid</i> <i>Skeler derma</i> <i>Sibroma</i>	وروش کمانین نفت کانس کی کانی رنگی رز و رز قانی زیونا	آلول محل و بخار و بسندی گمبہ و گمبہ غلظتین کہ در میان انگشتان با اثر میشود غلظت جلد کہ مشابہ پاپے سرطان باشد غلظت جلد کہ باخمی باشد اصلا بت مدور جلد کہ از اسلح و جرم گویند
<i>Diseases of Hairs</i>		در بیان افراد جنس مذکر و ہم امراض کہ متعلق بشعر آمد
<i>Hirsuties</i> <i>Acroii Pilosi, Moles</i> <i>Alopecia</i> <i>Comities</i>	هر سولی ایس پیتون پیلوزی یا مول آلو پیسیا آن کان ریشی اس	زیادتی مو اس بدن در سبب طبیعی زیادتی مو یا جاییکہ موز و ریش جلد انف و گوش دار الشلب و قلت مو یا در سبب خود بیاضی الشعر و سفیدی مو سے بدن پیدایشن شور صفار و رخ مو یا سر ریش سالی گوز
<i>Diseases of Nails</i>		در بیان افراد جنس سبز ہم امراض کہ متعلق باظفار است و ظفر در ناخن گویند
<i>Omychea Simple</i> <i>Omychea Aculegma</i> <i>Favus unguium</i>	اومیکیا سیمپل اومیکیا آکولگما فایوا انگویم	درم حار کہ در اصل بزرگنارہ و زیر ناخن میشود درم حار زیر ناخن کہ تا غشای استخوان نفوذ میکند خشک و غلیظ و کثیف و بوسیدہ شدن ناخن سبب داخل شدن تخم باقی دران
<i>Psoriasis of nails</i> <i>Atrophy of nails</i>	پسوری انگویم ایتری انگویم	سفید و غلیظ و خشک و بوسیدہ شدن ناخن زیادہ شدن مقدار ناخن
<i>Atrophy of the nails</i>	ایتری انگویم	کم شدن مقدار ناخن
<i>Diseases of Skin &c</i>		در بیان امراض جلد و دیگر

اسامی امراض انگریزی	اسامی امراض انگریزی به خط فارسی	اسامی امراض لغت عربی و فارسی
<p>Leprosy Syphilis Scrofula Tubercle Psoriasis Erythema chronic Bad sore. Sweet Itch Tumours Cystic Tumour Ganglia Simple cystic tumour of ovary</p>	<p>لپروسی و لیکن نائیز زنگریک اورم سیفلیس راشکرا افلا چوبزکن سودا اننا دش سیدروز اثری تیما گریک تپه سوز سویت فید</p>	<p>جدام و دارالاسد نار فارسی و آتشک خنازیر تشی از خنازیر که در آن جسم سفید مثل آبک در کدام عضو میریزد بثورت خار سفید که از کثرت عرق پدید شود و آنرا بربی بشور یعنی گویند بدشواری خارج شدن عرق از جلد انشقاق جلد بدن زخمها که از زایده ماندان برانگ پدید شوند منق رایحه عرق و جلد</p>
	<p>در بیان سلع که آنرا لبت انگریزی چومر گویند</p>	<p>سلع که آثار درون خریطه سید است سلع خریطه دار که پیشین است سلع خریطه دار که قریب رگ پدید میشود سلع خریطه دار که از اجتماع آب گرافین پدید در او قوری میشود</p>
<p>Dermoid cyst. Serous cyst. Muculocular cyst Hornatomia Auricular cyst</p>	<p>در آن خریطه آن که درام عضو طبیعی بود در آن خریطه آن که درام عضو طبیعی بود در آن خریطه آن که درام عضو طبیعی بود در آن خریطه آن که درام عضو طبیعی بود در آن خریطه آن که درام عضو طبیعی بود</p>	<p>بیان اقسام سلع خریطه دار که خریطه آن که درام عضو طبیعی بود سلع خریطه دار که در غشای خلیه دار پدید میشود سلع خریطه دار که از سلهای متعده منصفه پدید میشود سلع خریطه دار که از اجتماع بعضی است سلع خریطه دار که از اجتماع بعضی است سلع خریطه دار که از اجتماع بعضی است</p>

اسما سے امراض بنیت اگر چہ سے بجز انگری سے	اسما سے امراض بنیت اگر چہ بجز فارسی سے	اسما سے امراض بنیت عربی و فارسی سے
<p><i>Fatty Tumour Lipoma</i></p> <p><i>Fibroma</i></p> <p><i>Wens</i></p> <p><i>Cartilaginous tumour</i></p> <p><i>Osteoma Osteostosis</i></p>	<p>در بیان افراد و اقسام سلح غیر خریطه دار که مشابیه بکدام عضو مفرد باشد</p> <p>سلح غیر خریطه دار که از اولی هم در غشای بنیت چو مزه و لپوما</p> <p>خانه دار پیدا شود</p> <p>سلح غیر خریطه دار که در غشای مخاطه پیدا شود قانی بزونا</p> <p>سلح قانی بزونا که سر برافته شود روتین</p> <p>سلح غضروفی که در غشای بنیت پیدا شود گاشیخ و چومر</p> <p>سلح حلقمی که در ان استخوان یافته شود استخوانی آدنوم و کیس استخوانی</p>	<p>در بیان افراد سلح غیر خریطه دار که مشابیه با بعضی از اجزای بدن باشد</p> <p>سلح که مشابیه بعضی از اجزای بدن باشد</p> <p>سلح عضلی که در رحم پیدا شود</p> <p>سلح که در کبده ریشیه حصبه بر حصبه بنیت پیدا شود بنیت مزه</p> <p>سلح که از مجاری م مثل امروه و شرایین متکلیف است آن بنی آدنوم</p> <p>سلح که از مجاری م کاذب کاذب مرکب بود بنیت سانس</p> <p>سلح که از مجاری م کاذب کاذب مرکب باشد ایبریکلیک چومر</p> <p>سلح که از مجاری م کاذب کاذب مرکب باشد آن بنی آدنوم بنیت آن گونا</p> <p>سلح که از اجزای م کاذب کاذب مرکب باشد آن بنی آدنوم</p> <p>سلحی که هم آن مشابیه بجلد عله باشد اپیل آدنوم</p> <p>سلحی که در ان اجزای م کاذب کاذب مرکب باشد آن بنی آدنوم</p>
<p><i>Myoma</i></p> <p><i>uterine Fibroid</i></p> <p><i>Neuroma</i></p> <p><i>Angioma</i></p> <p><i>Novus</i></p> <p><i>Erectile Tumour</i></p> <p><i>Lymphangioma</i></p> <p><i>Lymphadenoma</i></p> <p><i>Papilloma</i></p> <p><i>Adenoma</i></p>	<p>در بیان افراد سلح غیر خریطه دار که مشابیه با بعضی از اجزای بدن باشد</p> <p>سلح که مشابیه بعضی از اجزای بدن باشد</p> <p>سلح عضلی که در رحم پیدا شود</p> <p>سلح که در کبده ریشیه حصبه بر حصبه بنیت پیدا شود بنیت مزه</p> <p>سلح که از مجاری م مثل امروه و شرایین متکلیف است آن بنی آدنوم</p> <p>سلح که از مجاری م کاذب کاذب مرکب بود بنیت سانس</p> <p>سلح که از مجاری م کاذب کاذب مرکب باشد ایبریکلیک چومر</p> <p>سلح که از مجاری م کاذب کاذب مرکب باشد آن بنی آدنوم بنیت آن گونا</p> <p>سلح که از اجزای م کاذب کاذب مرکب باشد آن بنی آدنوم</p> <p>سلحی که هم آن مشابیه بجلد عله باشد اپیل آدنوم</p> <p>سلحی که در ان اجزای م کاذب کاذب مرکب باشد آن بنی آدنوم</p>	<p>در بیان افراد سلح غیر خریطه دار که مشابیه با بعضی از اجزای بدن باشد</p> <p>سلح که مشابیه بعضی از اجزای بدن باشد</p> <p>سلح عضلی که در رحم پیدا شود</p> <p>سلح که در کبده ریشیه حصبه بر حصبه بنیت پیدا شود بنیت مزه</p> <p>سلح که از مجاری م مثل امروه و شرایین متکلیف است آن بنی آدنوم</p> <p>سلح که از مجاری م کاذب کاذب مرکب بود بنیت سانس</p> <p>سلح که از مجاری م کاذب کاذب مرکب باشد ایبریکلیک چومر</p> <p>سلح که از مجاری م کاذب کاذب مرکب باشد آن بنی آدنوم بنیت آن گونا</p> <p>سلح که از اجزای م کاذب کاذب مرکب باشد آن بنی آدنوم</p> <p>سلحی که هم آن مشابیه بجلد عله باشد اپیل آدنوم</p> <p>سلحی که در ان اجزای م کاذب کاذب مرکب باشد آن بنی آدنوم</p>
<p><i>Sarcoma</i></p>	<p>در بیان افراد سلح غیر خریطه دار که از سل مشابیل جلد و از ریشیه راست مشابیه ب ریشیه غشای بنیت پیدا شود و آنرا آدنوم میگویند</p>	<p>در بیان افراد سلح غیر خریطه دار که از سل مشابیل جلد و از ریشیه راست مشابیه ب ریشیه غشای بنیت پیدا شود و آنرا آدنوم میگویند</p>
<p><i>Cancer</i></p> <p><i>Sivthus cancer</i></p>	<p>سرطان</p> <p>سرطان سخت</p>	<p>سرطان</p> <p>سرطان سخت</p>

اسما سے امراض بلغت انگریزی سے بخوبی انگریزی	اسما سے امراض بلغت انگریزی بخوبی فارسی	اسما سے امراض بلغت عربی و فارسی
<p>Carcinomatous cancer or acute cancer Epithelial cancer Adenoid</p>	<p>ان کفیت الایڈیو ایڈیو کنسر ان کفیت سینٹی ایلیاں و ایچی پی رینجی اونٹا آڈیو ایڈیو</p>	<p>سرطان حاد سرطان الجلد سرطان غدد</p>
<p>فہرست کتاب چهارم از امراض عظامہ و تفرق اتصال</p>		
<p>Contusion Growth Lacerated wound</p>	<p>نقصان تفرق کہ زیر جلد ہوا تو سوز باسایا کمان چوشتن تفرق اتصال معنوی کہ با جراحت جلد پیدا ہوتی ہوتی جراحت کہ ان آئینہ تفرق کہ رطوبت جلد تفرق ہوتی ہوتی</p>	<p>پیدا ہوتی۔ جراحت کہ بیکارہ ہا سے اسراف و زیادتی و کمی باشد چنانکہ در زخم گزیدن سوشن و سگ مہیاش</p>
<p>Lacerated wound crushed wound</p>	<p>آسراف ہوتی و زخم کمان چوشتن ہوتی</p>	<p>جراحت کہ طول عرض آن صغیر و عمیق زیادہ ہو در مثل زخم شان</p>
<p>Punctured wound</p>	<p>چنگ چوشتن ہوتی</p>	<p>جراحت کہ باز ہو در مثل زخم گزیدن جراحت کہ از احتراق معنوی تمام بدن خواہ از سوزن طب بود مثل سوزن انگریز و سلفیورک ایٹ یا یا بس مثل آتش و برق پیدا ہوتی۔</p>
<p>Poison wound</p>	<p>پاؤزن ہوتی</p>	<p>جراحت کہ از رسیدن برین مہوی سرد ہر بدن حادث ہوتی۔</p>
<p>Burns & scalds</p>	<p>برہنش آئینہ آسراف ہوتی</p>	<p>جراحت کہ از رسیدن برین مہوی سرد ہر بدن حادث ہوتی۔</p>
<p>Frost bite.</p>	<p>برہنش آئینہ آسراف ہوتی</p>	<p>جراحت کہ از رسیدن برین مہوی سرد ہر بدن حادث ہوتی۔</p>
<p>Injury of nerves.</p>	<p>در بیان نقصان و تفرق اتصال عصب کہ از ان جوری آف ہوتی ہوتی</p>	
<p>Contusion</p>	<p>انگاز عصب یعنی تفرق اتصال کہ بسا کمان چوشتن</p>	<p>سبب بدن باشد</p>
<p>Puncture</p>	<p>چنگ چوشتن</p>	<p>نقص عصب و سوزن پیدا شدن در نقص عصب</p>
<p>Division</p>	<p>دو تفرق ہوتی</p>	<p>نقص عصب و سوزن پیدا شدن در نقص عصب</p>

اسماء امراض طبی انگریزی کے	اسماء امراض طبی انگریزی کے	اسماء امراض طبی عربی فارسی کے
<i>Injury of Muscles and Tendons</i>	در بیان نقصان اوتار و عضلات و جراحات آنها	
<i>Sprain</i>	انفصال مچھلہ کہ آڑا ہمدی چکان آنا گونید	انفصال مچھلہ کہ آڑا ہمدی چکان آنا گونید
<i>Wound in Muscles</i>	جراحت اوتار و عضلات	جراحت اوتار و عضلات
<i>Injury of Bone</i>	در بیان نقصان استخوان مفصل کہ آڑا جوڑنے سے آف بون گونید	
<i>Contusions</i>	کمان جوشن	رسیدن صدمہ ہاستخوان
<i>Bending of bone</i>	کج شدن استخوان	کج شدن استخوان
<i>Simple Fracture</i>	شکستن استخوان	شکستن استخوان
<i>Comminuted Fracture</i>	کج شدن استخوان	کج شدن استخوان
<i>Compound Fracture</i>	قطعہ کبیر صدمہ	قطعہ کبیر صدمہ
<i>Fracture of upper jaw bone</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of lower jaw bone</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of Hyoid bone</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of Ribs</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of Sternum</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of cartilages of the ribs</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of Clavicle</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of Clavicle</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of Scapula</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of Humerus</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of Forearm</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of Meta carpal + Phalanges</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of Pulis</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of Hip bone</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان
<i>" of Ischium</i>	انگسار استخوان	انگسار استخوان

اسماے امراض مختلفہ انگریزی سے بجا انگریزی	اسماے امراض مختلفہ انگریزی سے بجا فارسی	اسماے امراض مختلفہ عربی و فارسی سے
<i>Fracture of Femur</i>	فرکچر آف فیمور	انگسار استخوان فخذ
" of <i>Patella</i>	فرکچر آف پٹیلہ	انگسار استخوان رضعہ
" of <i>tibia</i>	فرکچر آف ٹیبیا	انگسار استخوان ساق
" of <i>Humerus</i>	فرکچر آف ہومیرس	انگسار استخوان عقب
" of <i>Astragalus bone</i>	فرکچر آف اسٹراگالوس بون	انگسار استخوان کعب
" of <i>Metatarsal bone</i>	فرکچر آف میٹاٹارسل بون	انگسار استخوان ہنای مشط قدم
" of <i>Phalanges</i>	فرکچر آف فہلینگیس	انگسار استخوان ہاسے اصابع حیل
" of <i>Skull</i>	فرکچر آف اسکال	انگسار استخوان راس
" of <i>Spine</i>	فرکچر آف اسپائن	انگسار فقرات عنق و ظہر
• <i>Dislocation</i>	در بیان اختلاج استخوان کہ آزار دهن لوکیشن گویند	
<i>Dislocation complete</i>	انخلاج کہ در آن استخوان مفصل بالتمام و بقا در دهن لوکیشن کا نام لیت	انخلاج کہ در آن استخوان مفصل بالتمام و بقا در دهن لوکیشن کا نام لیت
<i>Dislocation incomplete</i>	انخلاج کہ در آن استخوان مفصل در دهن لوکیشن ان کا مہرہ یا پارشل	انخلاج کہ در آن استخوان مفصل در دهن لوکیشن ان کا مہرہ یا پارشل
<i>Simple Dislocation</i>	انخلاج کہ ہمراہ آن در خارج نباشد	انخلاج کہ ہمراہ آن در خارج نباشد
<i>Dislocation compound</i>	انخلاج کہ ہمراہ آن در لحم و جلد زخم ہو	انخلاج کہ ہمراہ آن در لحم و جلد زخم ہو
<i>Spontaneous</i>	انخلاج کہ محض از حرکت عضلات بدن	انخلاج کہ محض از حرکت عضلات بدن
<i>Bongenital</i>	پیدا شود	پیدا شود
<i>Pathological Dislocation</i>	انخلاج کہ فطری و از بطن اور باشد	انخلاج کہ فطری و از بطن اور باشد
<i>Dislocation traumatica</i>	انخلاج کہ سبب کہ در امر مرض مفصل اور باشد	انخلاج کہ سبب کہ در امر مرض مفصل اور باشد
<i>Dislocation traumatica</i>	انخلاج استخوان فک اسفل	انخلاج استخوان فک اسفل
<i>Dislocation traumatica</i>	انخلاج ترقوہ	انخلاج ترقوہ
<i>Dislocation traumatica</i>	انخلاج منکب	انخلاج منکب
<i>Dislocation traumatica</i>	انخلاج مرفق	انخلاج مرفق
<i>Dislocation traumatica</i>	انخلاج عانہ	انخلاج عانہ

اسماء امراض لغت انگریزی سے	اسماء امراض لغت انگریزی و عربی سے	اسماء امراض لغت عربی و فارسی سے
<p>Dislocations of Achilles</p> <p>" of Hip joint</p> <p>" of Patella</p> <p>" of Knee joint</p> <p>" of Tibia</p> <p>" of Fibula</p> <p>" of Ankle joint</p> <p>" of other joints</p> <p>" of Neck & spine</p>	<p>دیس لوکیشن آئیشیلم</p> <p>ہیپ جوائنٹ</p> <p>پٹیلیا</p> <p>کینی جوائنٹ</p> <p>تیبیا</p> <p>فیبولا</p> <p>انگل جوائنٹ</p> <p>آف دیگر آئینٹس</p>	<p>اشخلاق عصب</p> <p>اشخلاق مفصل گرد</p> <p>اشخلاق مفصل رضعہ</p> <p>اشخلاق مفصل کعبہ</p> <p>اشخلاق حضورف کعبہ</p> <p>اشخلاق قصبہ کبری ساق</p> <p>اشخلاق ریح قدم</p> <p>اشخلاق استخوان کعب</p> <p>اشخلاق لقبہ عظام قدم</p> <p>اشخلاق عظام قراعین</p>
<p>Poisons</p>	<p>فہرست جلد پنجم از امراض عامہ در بیان سموم و سموم را یا سموم نیکو گویند</p>	
<p>Innuitants</p>	<p>در بیان انواع سموم باعتبار افعال آنها</p>	
<p>Narcotics & Irritants</p>	<p>سم موزی و زیادہ حس کنندہ کہ از اہم ہارگویند از تری منت</p>	
<p>Narcotics & Irritants</p>	<p>سم بخرد و کم کنندہ حس</p>	
<p>Irritants</p>	<p>سم جامع تولید ادیت و کم کنندہ حس</p>	
<p>Local irritant & crodine</p>	<p>در بیان اقسام از تری منت</p>	
<p>Simple irritant</p>	<p>قسم سم موزی کہ مؤثر بر محل حاصل میشود کہ کل از تری منت و گردوز</p>	
<p>Acids</p>	<p>بایجاد جراحت</p>	
<p>Sulphuric acid</p>	<p>قسم سم موزی کہ در محل ورود خوردن و سچل از تری منت</p>	
<p>Muriatic acid</p>	<p>پیدا میکند و موزی بوجاحت نمیشود</p>	
<p>Nitric acid</p>	<p>قسم سم موزی کہ در عضو خاندان ادیت پیدا</p>	
<p>Sulphuric acid</p>	<p>در بیان افراد سم موزی کہ از قسم تیزاب معدنی اند کہ آزا اسید گویند</p>	
<p>Muriatic acid</p>	<p>سلفیورس اسید</p>	<p>تیزاب کبریت</p>
<p>Nitric acid</p>	<p>میوکلرک اسید</p>	<p>تیزاب نمک</p>
<p>Nitric acid</p>	<p>نائٹریک اسید</p>	<p>تیزاب ایتریک یعنی تیزاب</p>

اسما سے امراض لطیفہ اگر نہ بنے بنجھا اگر نہ	اسما سے امراض لطیفہ اگر نہ بنے بنجھا اگر نہ	اسما سے امراض لطیفہ اور ہونے سے
<i>Alkalies</i>	در بیان افراد قسم موزی کہ از قسم کھاراند و آنرا آنکلی گویند	
<i>Caustic Potash</i>	کالیٹک پٹاش	*
<i>Potash Carbonas</i>	پٹاش کاربناس	*
<i>Caustic Soda</i>	کالیٹک سوڈا	*
<i>Soda Carbonas</i>	سوڈا کاربناس	*
<i>Caustic ammonia</i>	کالیٹک امونیا	*
<i>Ammonia carbonas</i>	امونیا کاربناس	*
<i>Vegetable Poison</i>	در بیان قسم نہیں از ہونے منت	
<i>Vegetable Acid</i>	وہیبل ایسڈ	ترشے بناتے
<i>Alkaline Salt</i>	الکالین سالٹ	چیزیکہ از آمینٹن کھار با ترشی پیدا شود مثل
<i>Cathartics</i>	کاتھارٹکس	آہک و شب بمانی
<i>Emmenagogues & Curatives</i>	اممنیوگوس و کوریوٹکس	ادویہ مسہلہ نباتیہ مثل سفوفیہ و حب السلاطین
<i>Fusil oil, Volatile oil</i>	فیوکیل ایل اویل	ادویہ مرہ حیض و بول مثل سائینا و عرقین آم من اگلوس و ڈانی پوزیکٹ
<i>Pongat</i>	پونگٹ آف رائے	اچھ اجسام از تغلیہ وقت کشیدن عرق فیوکیل ایل اویل
<i>Cantharidis</i>	کنٹھارڈین	جدا میشود مثل روغن شترج کاربوکل ایسڈ
<i>Carbonic acid</i>	کاربنک ایسڈ	تخم نباتی کہ بسبب من خود ناسد شود مثل
		جو کہ ناسد
	کنٹھارڈین	موزے جوانی مثل زرارح
	کاربنک ایسڈ	یواسے موزے مثل یواسے کہ از
		سوفٹن زغال پیدا میشود
	بیان افراد قسم اول ازین اقسام ہنگامہ	
<i>Tartaric acid</i>	ٹارتارک ایسڈ	ترشے قمر بندی کہ بطور تیزاب گرفتہ شود
<i>Lactic acid</i>	لکٹک ایسڈ	ترشی لیمو
<i>Milic acid</i>	میلک ایسڈ	ترشی کہ از شیر ترش گرفتہ شود
<i>Oxalic acid</i>	اکسالیٹک ایسڈ	ترشے کہ از بعضی رزہ ہا گرفتہ شود

اسما سے امراض لطیفه انگریزی سے بجا آنگریزی سے	اسما سے امراض لطیفه انگریزی سے	اسما سے امراض لطیفه عربی و فارسی سے
<i>Alkaline Salt</i>	بیان اقسام الکالیین سالت	
<i>Sulphate of alumina</i>	سلفیت آلومینا	شب بانی وزاج
<i>Bromine salts</i>	بیرا میا سالتس	طبعی کہ پیش آہنگ است و رنگ از آن آرزو در صناعت خود استعمال میکنند
<i>Chloride of Lime</i>	کلورائیڈ آف لیم	آب از مرکبات کلورین آہک ساخته شود
<i>Sulphate of Potash</i>	سلفیت آف پتاش	مسهل معدنی مشہور و مرکب از سلفیور و پتاس سولفاس -
<i>Sulphurate Potassium</i>	سلفیوریت پتاشم	مسهل مرکب از سلفور پتاش
<i>Chloride Sodium</i>	کلورائیڈ سڈیم	تھک طعام
<i>Purgative Medicines</i>	بیان افراد قسم ثالث کہ مسهل قوی است و از اگزیرٹو مدرس گویند	
<i>Castor</i>	ایلوڈ	مسبر
<i>Scalopilla</i>	سکالوسٹیل	شمخغل
<i>Jalap</i>	جیلپ	جالاب
<i>Scammony</i>	سکامنی	سقمونیا
<i>Caster</i>	سکاسٹر	نخم سیدنجیر و حب الخروع
<i>Caster oil</i>	سکاسٹر آویل	دھن الخروع
<i>Crotone</i>	کروتون	حب السلاطین
<i>Crotone oil</i>	کروتون آویل	دھن حب السلاطین
<i>Sabina</i>	بیان افراد قسم رابع کہ در حین بول اند	
<i>Meyerum</i>	سایپنا	ماذیون
<i>Calcium</i>	سینریم	سورنجان
<i>Ele bone</i>	سکالسیئم	حرق ابض و اسود
<i>Sadal oil</i>	سیدی بوزکس و سیدی بوز	بیان افراد قسم پنجم
	فیوڈل آیل	روغن کہ بہرہ شراب کشی پیدا میشود

اساسی امراض غنث انگریزی سے بظاہر انگریزی	اساسی امراض غنث انگریزی بظاہری	اساسی امراض غنث عربی و فارسی سے
<i>Organs of Eye</i>	بیان افراد ششم	جو کہ درد زیت خود فاسد شود
<i>Animals Irritants</i>	از گت آن برای	بیان افراد ششم پنجم کہ این عمل اثر سے غنث است
<i>Contharidis</i> x x x x	کنٹاروسین	رزایج ماہی موسوم بہ صدف ماہی موسوم بہ بام کہ مثل مار میباش دوران روغن زیادہ بود رحم متعفن خصوصاً سگ متعفن
<i>Nitrogen</i>	بیان افراد ششم پنجم کہ ہوائی عفن بہت	ہوائیکہ از ناسرک ایسڈ قوی سبز رنگتہ شش و جگر
<i>Sulfurated Hydrogen</i>	کنٹارون طرف آن خارج میشود	ہوائیکہ از ناسرک ایسڈ قوی سبز رنگتہ شش و جگر
<i>Hydrogen</i>	کبریت پیدا میشود	ہوائیکہ از ناسرک ایسڈ قوی سبز رنگتہ شش و جگر
<i>Chlorine</i>	ہوائیکہ از ناسرک ایسڈ قوی سبز رنگتہ شش و جگر	ہوائیکہ از ناسرک ایسڈ قوی سبز رنگتہ شش و جگر
<i>Ammonia</i>	ہوائیکہ از ناسرک ایسڈ قوی سبز رنگتہ شش و جگر	ہوائیکہ از ناسرک ایسڈ قوی سبز رنگتہ شش و جگر
<i>Specific Irritant</i>	بیان افراد ششم پنجم کہ ہوائی عفن بہت	ہوائیکہ از ناسرک ایسڈ قوی سبز رنگتہ شش و جگر
<i>Iodine & Iodide Potassium</i>	فاسفورس و مرکبات آن	سم الفار
<i>Arsenic</i>	آیوڈین و آیوڈائیڈ پتاسم	قسمی از سنگ سرم
<i>Antimony preparation</i>	آرسنیک	اسریت
<i>Lead</i>	آنتیمون و مرکبات آن	سین کوپہ
<i>Copper</i>	لیڈ	جست
<i>Zinc</i>	کوپر	زینک
<i>Iron</i>	زینک	زینک
<i>Silver</i>	آئرن	آئرن

اسم امراض مختلف عربی و فارسی	اسم امراض مختلف انگریزی	اسم امراض مختلف انگریزی
فصد	آر جفتم	Argentum
صدید	چشم	Ferrum
"	بسمه	Bismuth
سباب	پایندراج ارم	Hydrargyrum
"	گروزم	Cream
در بیان افراد نوع دوم از انواع مختلفه سم که مخدرو موسوم به اکازگانگ اند		
اقیون	اوپیان	Opium
"	پایندروسیانگ ایسندوپرو سکریس	Hydrocyanic Acid
ماده شراب	الکولین	Alcohol
"	ایسر	Ether
"	کلار نام	Chloroform
کاهون	لاک پوکا	Fetua
در بیان افراد نوع دوم اشیای مفصله ذیل اند که در ان اجزای الی از سوختن ترغال پیدا شده باشند		
اقل چیزیکه در ان هوا سه با اوسین کار با تک اوساید	مشرک کار با تک ایسند یا کار با تک اوساید	Carbonic oxide
دوم آنچه در ان اجزای هوا سه کبریت	سلفری ایسند یا ایسندروجن	Sulphuretted Hydrogen
بمراه با ایسندروجن با سنبه مشل	ایسندرو سلفوریک ایسند	"
سوم چیزیکه در ان هوای غان با ایسندروجن	کارباید یا ایسندروجن	Carbonated Hydrogen
در بیان افراد نوع ثالث سم که جامع از بیت رسائی و مخدرو است و آنرا نارگانگ او آری منت گویند		
اوارقی و کچله	گمن خانگا	Stramonium
جوهر اخلاقی	ایسندروجن	Strychnia

اسما سے امراض غریبه انگریزی سے بخا الگریزی سے	اسما سے امراض غریبه انگریزی سے بخا فارسی سے	اسما سے امراض غریبه عربی و فارسی سے
<i>Belladonnae</i>	بلادونا	بزرالضج و اجوائن خراسانی
<i>Hyoscyamus</i>	کبابی کنبس	جزباتین و دستوره
<i>Stramonium</i>	استر امونیم	کافور
<i>Gampohon</i>	گامپون	مرگ ابی
<i>Hyrobalones</i>	کاکلیانس اینڈکسن	منوخسته بیلہ
<i>Camialis Indica</i>	کنیس اینڈکا	قطر و کماة
<i>Camalis</i>	کنیس	قنب
<i>Hemp Indian</i>	انڈین ہنٹ	چپنس
<i>Aconite</i>	ایکونیت	کاجھ
<i>Digitalis</i>	ڈیجیٹالس	بنیش
<i>Tobacco</i>	تباکو	تباکو
<i>Hemlock</i>	ہملک	شوکران
<i>Solanum</i>	سولانم	متوالی کو دو جو سے عن در مزاج خود
<i>Surpentine</i>	سورپنٹین	عن الثلبغذ
<i>Breusate</i>	کری یا سوٹ	روغن تارپین
در بیان طریقیہ طرد ہوا مسمی کر پز ایندک ایندک حیوانات سیمہ		روغن قطران
	*	طرد نابہر
	*	طرد براحت
	*	طرد بن و پتہ
	*	طرد گمان بینی کھل
	*	طرد ذباب بینی گس
	*	طرد در منہ بینی و یک

	واظن
	فن
	مختار

نقل جازة بزبان عربی

صورة ما كتب كيف العلماء أكمل الفضلاء معلم ثالث طبابت مركز دائرة الحدائق
 الخاطب من جانب السلطان بتاج الاطبا خلاصة الحكماسيادت بنا لشفاء الله
 ذكاه الملك حكيم سيد افضل عليخان بهادر مدبر جنك ما دامت شمس
 افاداته بانزغة مجيزا للحكيم السيد ابوابراهيم باجانرتين في اللسانين احدا

في العربي والاخر في الفارسي

بمير الله الترخين القزويني

المجزة الحكيم العليير والصلوة على رسوله الكريم وعلى اله الذين هم ذوالفضل العظيم وبعد فان السيد
 الاعلى لا يجد الاورج الا وحده العلامة اللوزعي والفيها امتداد المعنى فالشرف والشايع الاثيل والفضل البادخ الاصيل
 العالم الحكيم السيد ابوابراهيم ابن المرحوم مولوي السيد محمد هادي بن غضب الدين الهيا
 ذكوية الششعاني العالم الرياني السيد السندي جناب المرحوم السيد محمد طاب ثراه وجعل الجنة
 مشاة قد اجتهد اولا في تحصيل العلوم العربية وقرأة كتب الفقهية ثم توجهت ههنا الى تحصيل
 علم الطب فقرر على ذلك الكتاب العربية الطبية المتداولة وايضا استكمل الصناعة بقرأة كتبنا
 المصنفة في الطب على مذاق اطباء المتأخرين من اهل يورب حتى استكمل من الفنون العقلية
 والطبية والنقلية قسطه واعتلى معارج التحقيق وبلغ ذروة السنام من التدقيق ثم ان هيايد الله تعالى
 قصد اليمن لاتصال بطنطنة شيوخ اجازة الرواية والحذاقة وروما البركة الدرج في سلسلة
 عنقه رجال اهل الدراية والصد اقة استجازته فوجدته اهلا ومجلا لذلك فاجزته ان يروي عن

ما اودعته في المصنفات وما اقدته حين المذاكرات مما اريد به من مشاخي واساتذتي خاصة
الموصوفين في الدولة حاكمها ناصر خان بجادر وذاك كثر كبري صاحب بهادر وعنه غيرهما من
الكاتب المعتمدين من الطب وان يعالج المرضى بعد التشخيص التام باادوية اليونانية ولا انجزية
حيث شاء مستعينا بالعلية العلية فايداه الله وبارك في امره

وانا افضل على رضوي الخاطب بشفاء اللذرة عنده

نقل اجازة بزبان فارسي

بسم الله الرحمن الرحيم

عمدة الاسباب وسلسلة الالطباب حياقت آية الكريمة ابن الكريمة اعلم سيد ابواب ابراهيم صاحب كنج ابراهيم
اراسته وبعثات حسنة پيراسته اندازد ودر از طبع شريف شان بسوي تحصيل علم طب ماثل گشت چنانچه اگر گشت بتلك
طبيعية عربيه را در هم كتاب جان تحقيقا شفاييه را تمام وكمال بر حقيقت خواندند و در كتاب جامع الاصول طبق الحكمتش
بلخ نمودند و در شريكت مطب و ملا حظ و مهارت مرصني همد تمام کردند و حقيقت هم در تعليم بسبب شوق و استعداد جناب شان بمان
تمام شده حتى كه ماشاء الله لياقت علمي و علمي در طب چنان حاصل ساختند كه قابل اجازة شدند پس را بجا الي الله حكيم صاحب
موصوفت اجازت داد كه مسائل علميه از كتب مذكوره و در غير كتب مستعمده طبعيه و آنچه از حقيقت شنیده اند تا فلامني بر محل مناسب
نقل كند تظلم صيحا و علاج مرصني كمال احتياط و بعد تشخيص كامل از ادوية يونانية و انگریزیه نمایند و در علاج از ادوية هر دو
مشهوره مجربه اعتماد نمایند و همیشه وقت ضرورت در علاج مرصني رجحان بكتب نموده باشند و بر حال مرصني شفيق باشند و استاد
همواره از و اسب الصحت نمایند فايده الله بارك في امره و بطاني اوله

وانا افضل على الرضوي عنده

Certificate granted by A. G. Grant Surgeon
Major to Hakim Syed Abul Akhram of
Fyzabad

I have known Hakim Syed Abul
Akhram of Fyzabad (nephew of the Peshu Namany
since beginning of 1884 as assistant to Nawab Hakim
Sheff-ud-doulat in his (External) practice amongst
the native population of this city. I believe he has a
very fair knowledge of English Materia Medica
and Medicine and deserves encouragement

Fyzabad
9 September 1884

(sd) A. G. Grant
Surgeon Major

ترجمہ سائنٹفکٹ انگریزی

۱۸۸۴ء کے قبل سے میں حکیم سید ابوالبراہیم صاحب کو جو پیش ناز کے پتھے ہیں۔ جانتا ہوں یہ صاحب
نواب حکیم شفا الدولہ بہادر کے جو کہ اس شہر میں بہت مشہور طبیب ہیں نائب ہیں۔ شخص میٹریاڈیکا اور انگریزی ادویات کے
نام سے بخوبی واقف ہیں۔ انکی ترقی کے لیے کوشش کرنا چاہیے۔

دستخط۔ ای۔ جی۔ گرنٹ صاحب
سرین پور رجٹ نمبر ۱۲ فیض آباد
مورخہ۔ ۹ ستمبر ۱۸۸۴ء

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ

اصطباح داخ باوکه مسود این اوراق افضل علی الرضوی بن سید اکبر علی انضوی آبادی عالمها الشریطه کتبی و اجمالی المجلدین
شفا ساله اوله از ابتدای سال نهم از عمر خود بسوی تحصیل علوم راغب شد و بعد از آن چند کتب فارسیه طبع تحصیل علوم کرد زبان عربی اند
مانگشت و عمر کثیر خود را بعد فراغ از کتب درسیه متداوله در تحصیل تحقیق اکثر علوم عقلیه و نقلیه از علما و مجتهدین عصر و اطباء
کاملین در صرف کرد و بعد تحصیل تکمیل بدتها تعلیم و تدریس کتب علوم عمومی و خصوصاً کتب طبیه و تصنیف و تالیف کتب در سال
علوم متعدد و در معالجات مرضی اشتغال داشت و همیشه در مطالب و مسائل علمی غور و تأمل کرده از علمای اسماحات و استقادات
می نمود تا اینکه یقین حاصل کرد و پاییکه آنچه علم طب و کتب عربیه مشهوره است علمی و عملی آن اکثر شتمله اخطا است مثل معنی کتب طب
تفصیح در تعدید اسباب اکثر امراض بخار و ریح را ذکر میکنند و میگویند که بخارات از لطوبات بدن و اغذیه متکون می شود و خصوصاً
در امراض ماغیه شریکه مشارکت را بسبب بخار قرار میدهند و میگویند که طریق وصول بخار از سده بسوی دماغ طریق اوسع است و
بعد اطلاع بر تشریح بدن و غور کردن ثابت می شود که این قول از قبیل مغوه صادر شده است زیرا که شریان از خون سرخ و او در دماغ
خون سیاه ملومی باشد بخار در آن چگونه راه می یابد و اعصاب خود صحت اند پس ازین هر دو بخار را نفوذ کردن ممکن نیست و علاوه برین
دماغ محبوب باغشیه بر محسوس عظام است و کدام راه کشاده بسوی دماغ نیست که از آن بخار نفوذ کرده به دماغ رسد زیرا که شریک
که در قاعده دماغ است آن لا تخلع ملو و مشون است و ثقبه های کوچکی که در عظام دماغ به صورت در تشویح عظام یافته میشوند از آنها در حال
حیات ملو از اعصاب حس و حرکت می باشد ممکن نیست که از آن سو هوا یا بخار در دماغ رسد یا چیزی از محسوس و ماغیه توسط این ثقب
خارج شود و چگونه می شود که خالق حکیم سلطان بدن را که دماغ است در قلعه عظام متکی از یک سلطنت بدن فرموده و افواج و خدمت

اعصاب را بر عکسش پس زده باز اوج تله آتش چنان کشاده بی صاحب در بان گذارد که با غیان سرکش بی بنیاد همان قتل
 شده اختتام سلطنتش را خواب و برباد میگردد با بطلان از تصور علم تشریح و اختیار کردن اوله سمیه غیر حقیقیه و اعتماد کردن بر سخن اقبال
 سابقین این اعلاط و اقاوت پیدا شدند و از همین قبیل است آنچه در وجه زکام و زله میگویند که ماده هرگاه از دماغ بسوی اعضاء نرسد
 زکام و هرگاه بسوی مخرج نصب شود نزل است زیرا که هرگاه ثابت شد که راهی نکشوند از دماغ بسوی بدن نیست پس چگونه ماده از دماغ
 منصب خواهد شد و سبب وقوع در غلط اول این است که چون اکثر امراض و اوجاع را دیدند که قبح امراض دیگر پیدا می شوند
 و با اعتبار زیاتی و کمی اصل مرض زیاده و کم میشوند و گاهی بعضی امراض را یافتند که بطور توبه عادت میشوند و از این میشدند گمان کردند
 که مشکلات بسبب و ممول بخلاف ماده از عضو اصلی بسوی شریکی است و از عدم ثبات ثانی و تله شدت و خفت در آن در زمان سیرت زود
 نقل گمان کردند که این در خصائص صفات ماده غیر ذی قوام است که آن کار در ریح می باشد و همین سبب مرض تورا پیدا می شود و
 شدت میکند و باز تورا ساکن میگردد و از این موانع بی خبر بودند و حقیقت امر آنست که ذی لوب بودن اکثر امراض و مشکلات
 بعضی اعضاء در بعضی دیگر بسبب ریشهای اعصاب پیدا می شوند که از اذیت عصب یک عضو عضو دیگر که در آن ریش
 عصب مذکور رفته اند مرض میشود و چون تا ذی عصب مذکور کم میشود سکون ظاهر می گردد و همچنین در تمدید عناصر بطور سلامت
 از طبیعی قول به چهار بودن آن نقل میکنند حال آنکه تا حال که سنده از زود ضد و نود و پنج بجزی است عدد آن تا شصت
 و هشت ثابت شده و همچنین اخلاط را چهار میدانند و سود را اهم خلطی میگویند و مفرغ آن طحال را با اعتقاد خود قرار داده
 و میگویند که طحال سود را از خود در سده می ریزاند و از آن اشتهای طعام پیدا می شود و حقیقت سود در بدن بزرگه کمیاب
 غیر ثابت است همچنین در تشریح که ام تجری از طحال بسوی سده نیامده که از آن انصاب سود بسوی سده تسلیم کرده شود
 و وجه صفرا در عروق همراه خون غیر ثابت است بلکه صفرا از خون جدا میگردد و میشود در عروق نمی ماند و در بعضی اعضا مثل معده
 و کب و بلغم هم در خون نمی باشد بلکه هر جا که میسرین نشانی مولد آب است بلغم پیدا میکند و در میان اعضای مفرغ میگویند
 که شریان از دل رسته اند و نیت او رده که دست و اینهم غیر ثابت است بلکه نیت عروق مطلقا قلب است از این سرت قلب شریان
 رسته اند و چون شریان بتتای اعضاء میرسد در پد شده باز گشت می نمایند و از جانب این قلب رسیده از آن متصل میشوند
 یکد نیت کدام در نیت لگک در میان بهران و همین ایام بیماری چه قدر طول داده اند و نیت حقیقت لگن بتای
 فاسد بر فاسد است چه آن فرغ تاثیر کو اکب است و در تجربه غیر ثابت و در میان نفس چه قدر بسط کلام نموده اند باز تا حال
 در آن کتب حقیقت نفس مسح نیست چه اتفاق کرده اند بر اینکه دل یک حرکت میکند برای جذب نسیم باز و حرکت ثانی میکند
 برای دفع فضول محترقه هوایه حال آنکه در آن هوای روده و انجا کاری با هو است بلکه آن مولد و مدم است و تفصیل این سسکه در
 امراض قلب نوشته خواهد شد افشارا شدت عالی سبب وقوع در اعلاط زیاده این است که متاخرین تا پیش از این اقوال
 و کتب سابقین را مثل صحف سماوی پیدا شده دست از تحقیق بگیرد و دست بر تنه و تقلید اکتفا کردند و کمال علم طب را از آن بی خبر

هر که معنی کتب عربیه فهمد و شرح کلام قدما و معنی کتب خصوصاً قانون نماید و علاج و تشخیص مرض حق آن نوشته قانون بود علی گنده او را اکل از بود
 دانستند و این قدر در پی اصلاح و تاویل اقوال سابقین شد و هر که در این تحقیق جدید مسدود شد و این بخاطر نیاورد و ندانند این علوم
 نقلیه ماوریه نیستند که در آن کلام غیر شی مستند باشد بلکه از علوم عقلیه انسانی است و درین وقت پانجمی بقراط و ابو علی چه معنی هم رجال
 و سخن رجال آنچه سابقین را ممکن و میسر شد آنها از جدید و خود نکست و پیدا کردند آنچه به سعی و کوشش ما یان را ثابت و محقق خواهد شد
 آن کل خواهد بود که در متوسطین طبه تحقیق سابقین و سابقین خود که اکتفا کردند که با تحقیق یک دو فرما انسان سابق خود اکتفا
 بقراط خلاص قدما در امر علاج بر قاعده العلاج بانصد سلوک بر قیاس مینماید و فلاطون تجربی قیاس بهر دور اخلاف بقراط را جمع میکنند
 شیخ ابو علی در قانون اقوال وسط و جالینوس را رو میکنند چرا که ضرورت که اصرار بر نطق کنیم و دست از تحقیق جدید صادق نماند کشیده
 بر تحقیق کرده ناقص ضار کاذب اکتفا و تمسک کرده حلقه تقلید گردان اندازیم و برای خود در تیسری پیدا کنیم که بعد تحقیق ممکن است
 که ازان زیاده در صناعت طب دانسته باشیم باین اسباب اکثری خواهیم که آنچه در ولایت انگلستان بنسبت طب علمائے
 کاملین متاخرین بدریو علم بدن و عمل کیمیائی کمال تجربی تحقیق کرده اند بر آن اطلاع حاصل سازم تا اینکه علم بسبب توله اخلاط حاصل شد
 و ازان زیاده ظاهر گشت که آنچه علم طب در کتب عربیه قدیمه است در آن اخلاط زیاده اند و ازان آفات کثیره خصوصاً و متشخصین
 مرضی نغین سبب پیدا میشوند و بهین سبب در صحت مرضی تاخیر و میدهر و مرض اکثری ظهور میبخشد و همیشه در علوم همیشه
 محتاج فکر و نظر و مزید تحقیق اند و بهین سبب متاخر از تقدم علم میباشد و بعد گفته اند که ترک الا و اکل اللاد و آخر کس باین وجه
 خواستم که خود را مقلد محض سازم و مقولات سابقین را وحی الکی نه پندارم بلکه تحقیق متاخرین انگلستان را که اکثر مخالف سابقین
 و یقینی سواد تحقیق آنچه برای این حضرات حاصل شده مختلفین یونانین را گاهی میسر نشده بود بدانم و آنچه بعد مقابله علوم و حائنه
 خود ثابت شود آنرا اختیار کنم و اتباع حق و صدق نمایم تا بری اذله پیش خدا باشم زیرا که علاج مرضی امریست عظیم الخطر و
 در آن اونی عقلت بودی لقتل نفس اهلک علیل میشود و اصرار بر فلاط و اختیار ضرورت خسران دارین است اعادنا الله عنده پس
 در حد تحصیل علم جدید و رفع اخلاط کتب عربیه طبیعه سابقه بودم لیکن بدون دانستن علم جدید از زبان دان کمال افراحتیست
 عمل باشد انیسنی ممکن نبوده زیرا که مسود اوراق عالم زبان انگریزی نبوده که از کتب انگریزی علم حاصل کند و اهل زبان انگلیسی کمال علم
 ایشان را بر زبان آوردند همین مطالب کتب عربیه و اصطلاحات آن بسی دشوار و کجا مملکت که کار خود گذارشته باین امر که بر
 شان زیاده نافع نیست مشغول شوند و بعد و انستین بقابل تحقیق قدیم تحقیق جدید را بیان کنند بنابراین همیشه برای حصول علم
 خود از جناب ملک علامه سئلت میکرد تا اینکه پیامن عنایت ترافت جناب حثت آب جلالت انساب محقق علوم عقاید یقین
 رموز طبیعه بقراط از آن او حد نکتة دانان جناب و اکثر جان کمران صاحب بهماورد ام تقبا که ذلت والا صفات
 جناب ایشان مجمع حسنات و منبع خیرات است حصول این مرام صورت نیست که جناب متشتم الیه این خدمت را بر اسے
 اشاعت علم بر نفس خود پسند فرمودند و مقابله علم اکثر باین گونه میشود که اول حقیق مضمون کتاب طب عربی را بر زبان آورد

۴

عرض میکرد و بعد جناب محترم الیه تعالی آن آنچه محققین متأخرین انگلستان تحقیق فرموده اند از افتاد میفرمودند و بعد قبل بود
قال آنچه از دلیل و تجربه ثابت و توفیق علیه تحقیقین بوده بر آن در بیان افتاد کرده میشود و اقوال شایده را عجز جناب معظم الیه تروید
میفرمودند و بعد آنچه لائق اعتبار و قابل خذ بنامت میشد آنرا حقیقی نوشت لیکن ترتیب امراض درین کتاب خصوصاً در بیان
امراض خاصه اکثر موافق ترتیب کتب عربیه است و مطالب موافق تحقیق متأخرین انگلستان پس آنچه سو ترتیب امراض در
بعض مقام یافته شود بسبب التزام ترتیب کتب عربیه دانند و اختیار کردن ترتیب مسطور بنابر آنکه آن بسبب شهرت و
مرور مدت معتاد و مالوت اطباء یونانین گشته و درین کتاب از امراض براس تا امراض اذن موافق ترتیب کتاب
شرح اسباب است و از امراض الفتن تا اکثر امراض خاصه اکثر موافق ترتیب شرح موجز کتاب ملاسید کافرونی و
کتاب قانون علاج بوعلی است و چه که ترتیب این کتاب اکثر موافق مالوت اطباء یونانین است و یونانی است و فی الحقیقه
مذاق طب قدیم باقی است پس ذائقین و ائمه است که جمله کالین و طلسمین بسبب ولت ازین بهره ور شوند و بسبب آن که در
از طلعت جبل سابق بر آورده نور علم حاصل فرمایند و بدین ترتیب آن شخص درص و تجویز علاج بطور صحیح عمل آرند و از آن مرضی که مبتلا به
امراض مشکله میباشد جزوی محبت یابند و مدتها اثرات تعلیم چند روزگار مثل حصول تقیر طبع و معاوی کسیر و قانون بوعلی و غیره که
سابقه باقی ماند و چه که حصول جمع این فوائد بسیار من عطف و عنایت جناب معظم الیه شده پس از این کتاب را به
جامع شفا فی عیال و افادات کال مرثیه موسوم ساختم و در حوازی ناظرین این رساله آنست که هرگاه ازین فوائد قطع شود جزو نیست
و کمال علم معظم الیه را بخاطر آرزو و جهد جمیع اوراق را بخیا آید و در دعای مغفرت یاد فرمایند و ما کون فی فی الا بالله العلی
العظیم و هو حسبی و نعم الوکیل تنبییه مخفی نماند که غرض مسود این اوراق از تخریر این کتاب ابطال و اضم
علم سابق نیست بلکه اصل مقصود آنست که آنچه اغلاط در اسباب امراض و تشخیص از هر طرف میشود و آنچه امراض جزئی تا
از کتب قدیم یافته شده اند بر آن اطلاع حاصل شود و تدابیر جدیده برای ازاله اسباب محدثه امراض و علم صحیح از امراض
و اعراض برادران ضاعی پیدا کنند و بسبب آن پیش خدا معذور و مطهر و در نظر علماء لائق مرجع و تحسین شوند پس بجز
که خواهه مسالین عالمین و عالمین کتب عربیه سابقه علاج از ادویه جدیده و ولایتی که فی الواقع قوی و عمده اند فرمایند یا اند
ادویه قدیمه خود که مشارک فعل این ادویه باشند علاج کنند لیکن این امر دشوار است زیرا که بمقابل فعال بعضی ادویه
جدیده اگر زیزی وجود و دوائی در ادویه قدیمه غیر ثابت است یا از هر دو ادویه حسب مناسب مقام کار گیرند چنانکه طریقه
علاج را هم رساله اکنون همین است و ازین در علاج وسعت زیاد حاصل میشود و از ترکیب هر دو علاج حقیق منافع
لا شخصی و یدیه که بسبب آن زیاست که طب معنی حکر گفته شود لیکن از هر طریق که علاج کنند موافق علم صحیح صادق
فرمایند زیرا که اصل علاج مرض ازاله سبب است و مادام که سبب بطور صحیح نه دانسته نشود مقابله و ازاله آن چگونه کرده شود
تا مرضی از هلاکت محفوظ مانند و از اذیت نجات یابند و پیش خدا برای مسالین جوابی کافی موجود باشد فقط لیکن چونکه مسود

اوپای علم لغات گزینی بزبان دان نیست پس اگر در شکل سماوی امراض یا ادویه و غیره غلطی یافته شود آنرا صحیح فرمائید و معذور
 دارند و مثل این اغلاط کثیره از مترجمین طب یونانی هم در کتب طبیه موجود اند کما لکنفی علی البصیر و این کتاب را مرتب کرده ام
 چند باب موافق اعداد اعضاء مرکبه انسانی که در آن امراض عادت میشود و هر باب آن مشتمل است بر فصول و فصل
 محتوی است بر ذکر مرض خاص که در آن تعریف آن مرض و بیان احوالیکه بعد تشریح نشاید میشوند و بیان انجام مرض و تمام
 آن و تعدی اسباب محدثه مرض و علامات و معالجات اقتسام آن مذکور است و قبل ذکر امراض در هر باب یک فصل
 تشریح عضو خاص است و در تشریح بر همان قدر اکتفا کرده شده که دانستن آن برای طبیب که بادویه علاج میکند و معرفت
 امراض ضرورت تا سبب آن صاحب عبرت شود و ذکر اعمال متعلقه بدستکاری مجزا کرده شده تا بی اطلاع علم آن بر یک
 طبیب جهت تجویز و امر کردن بعلیل حاصل باشد زیرا که در تفصیل آن فتنی بطیب عالم نمی شود چه اینقدر دانستن برای طبیب
 ضرورت است که هرگاه بول متبیس شود امر فرماید که قاشق طیر را که سبیل خاص برای امداد بول است در مجری بول تا سازد داخل کرده
 چانه خود جوید باقی تلیکم طرق اذخالی آن مع شرائط ضرورت چه اذخالی آن کار دستکاریست و او خود عالم شرائط فعل عمده خواهد
 بود اینقدر ضرورت است که طبیب بدایت کند که رجوع بسوی دستکار کامل کند تا از ضرر آن محفوظ ماند فقط باب اول در
 امراض راس و آن مشتمل است بر چند فصل فصل اول در تشریح راس بدانکه راس عضو مرکب است از چند اعضا
 و آنچه از آن اول محسوس و بالای جمله اعضاست جمله راس است که بر آن موها میباشند اما آنچه از آن بالایی پیشانی بود
 از موها خالی باشد و سوائی آن بر همه جمله راس موها رویند و در بعضی بر وسط جمله راس موها نمی رویند و در بعضی موها بکثرت
 و در بعضی قلیل میباشند و سبب قلت و عدم شعر قلت و عدم اصل شعر است جمله و آن فده های کوچک اند که در جمله مشتمل
 میخ عضل که در زمین بود میباشند و ازین فده موهای رویند پس هر قدر که این فده ها در جمله زیاد بود موها زیاد شوند
 و هر قدر که کم بودند موها کم باشند و زیر جمله مذکور غشای ریشیه دار است و این غشای ریشیه ریشیه دارد دیگر که در تمام بدن
 زیر جمله متصل بود و از توسط همین غشای ریشیه دار شریان و اورده و اعصاب و مجاری لعاب به جمله و آنچه اعضا
 زیر این غشای ریشیه دار است و زیر این غشای ریشیه دار غشای ریشیه دار است که پیشانی و خلف راس منبسط است و در وسط آن
 عضله هم غشای ریشیه دار است فاده اش است که آنچه از آن بر پیشانی است از آن قدرت بر تحریک جمله
 پیشانی حاصل میشود و این عضله در بعضی چنان قوی میباشند که آنرا ممکن بود که از تحریک قوی پیشانی خود کلاه را بر اندازد و آنچه
 ازین عضله در خلف راس است در تحریک عضله پیشین امداد آن میکند و همچنین بالای هر گوش سه عضله میباشند و از آن
 بر تحریک گوش قدرت حاصل میشود و اصل آنها بطرف گوش و دقیق و سهای آنها عریض باطل بسوی فوق لیکن این عضلات
 در انسان ضعیف و کوچک و در حیوان دراز و قوی میباشند و زیر این عضلات باز غشای ریشیه دار است و بالای آن
 غشای یک عضله عظیمه در بر هر گوش آمده و بر دو گوشه عضله مذکوره تا کتب علی رسیده اند که وقت مضغ غذا محسوس می شود

فصل اول در تشريح راس
 راس عضو مرکب است
 از چند اعضا
 و آنچه از آن اول محسوس
 و بالای جمله اعضاست
 جمله راس است
 که بر آن موها میباشند
 اما آنچه از آن بالایی
 پیشانی بود از موها
 خالی باشد و سوائی آن
 بر همه جمله راس موها
 رویند و در بعضی بر
 وسط جمله راس موها
 نمی رویند و در بعضی
 موها بکثرت و در بعضی
 قلیل میباشند و سبب
 قلت و عدم شعر قلت
 و عدم اصل شعر است
 جمله و آن فده های
 کوچک اند که در
 جمله مشتمل میخ
 عضل که در زمین
 بود میباشند و ازین
 فده موهای رویند
 پس هر قدر که این
 فده ها در جمله
 زیاد بود موها
 زیاد شوند و هر
 قدر که کم بودند
 موها کم باشند
 و زیر جمله
 مذکور غشای
 ریشیه دار است
 و این غشای
 ریشیه ریشیه
 دارد دیگر که
 در تمام بدن
 زیر جمله
 متصل بود و از
 توسط همین
 غشای ریشیه
 دار شریان و
 اورده و اعصاب
 و مجاری لعاب
 به جمله و آنچه
 اعضا زیر این
 غشای ریشیه
 دار است و زیر
 این غشای
 ریشیه دار
 غشای ریشیه
 دار است که
 پیشانی و
 خلف راس
 منبسط است
 و در وسط
 آن عضله هم
 غشای ریشیه
 دار است
 فاده اش
 است که آنچه
 از آن بر
 پیشانی
 است از آن
 قدرت بر
 تحریک
 جمله
 پیشانی
 حاصل
 میشود
 و این
 عضله
 در بعضی
 چنان
 قوی
 میباشند
 که آنرا
 ممکن
 بود
 که
 از
 تحریک
 قوی
 پیشانی
 خود
 کلاه
 را
 بر
 اندازد
 و آنچه
 ازین
 عضله
 در
 خلف
 راس
 است
 در
 تحریک
 عضله
 پیشین
 امداد
 آن
 میکند
 و
 همچنین
 بالای
 هر
 گوش
 سه
 عضله
 میباشند
 و
 از
 آن
 بر
 تحریک
 گوش
 قدرت
 حاصل
 میشود
 و
 اصل
 آنها
 بطرف
 گوش
 و
 دقیق
 و
 سهای
 آنها
 عریض
 باطل
 بسوی
 فوق
 لیکن
 این
 عضلات
 در
 انسان
 ضعیف
 و
 کوچک
 و
 در
 حیوان
 دراز
 و
 قوی
 میباشند
 و
 زیر
 این
 عضلات
 باز
 غشای
 ریشیه
 دار
 است
 و
 بالای
 آن
 غشای
 یک
 عضله
 عظیمه
 در
 بر
 هر
 گوش
 آمده
 و
 بر
 دو
 گوشه
 عضله
 مذکوره
 تا
 کتب
 علی
 رسیده
 اند
 که
 وقت
 مضغ
 غذا
 محسوس
 می
 شود

از این راس